

ОДЕСА - 2018 року

АНОТАЦІЯ

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та практичній інструментарій трансформації заощаджень населення у реальний чинник формування ресурсного потенціалу банків.

Об'єктом дослідження є процес формування ресурсного потенціалу банків за рахунок заощаджень населення.

Метою дослідження полягає у обґрунтуванні теоретичних засад формування ресурсного потенціалу банків на основі заощаджень населення та розробці практичних рекомендацій щодо активізації процесу залучення заощаджень населення до банків.

Завданнями роботи є дослідження сутності поняття «заощадження населення»; визначити роль заощаджень населення у формуванні ресурсного потенціалу та систематизувати чинник, що їх зумовлюють; систематизувати існуючі підходи до трансформації заощаджень населення в ресурси банків; проаналізувати сучасні тенденції формування ресурсного потенціалу вітчизняних банків; дослідити сучасні умови та чинники залучення заощаджень населення банками України; оцінити макроекономічних чинників мотивації домашніх домогосподарств до заощаджень; обґрунтувати науково-методичний підхід до визначення впливу депозитів фізичних осіб на активи банків України; запропонувати комплексний підхід до формування системи депозитного менеджменту у банках; поглибити підходи до формування системи додаткового страхування вкладів населення.

За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо формування ресурсного потенціалу на основі заощаджень населення.

Одержані результати можуть бути використані для удосконалення системи депозитного менеджменту банків.

Рік виконання дипломної роботи – 2017 рік

Рік захисту роботи – 2018 рік

Ключові слова: заощадження, депозити, банк, ресурсний потенціал, депозитна політика, депозитний менеджмент, страхування депозитів.

Дипломна робота містить 111 сторінок, 13 таблиць, 24 рисунки, список літератури з 83 найменувань.

ANNOTATION

The subject of the study is theoretical and methodological principles and practical tools for transforming the population's savings into a real factor in the formation of the resource potential of banks.

The object of research is the process of formation of resource potential of banks at the expense of population savings.

The purpose of the research is to substantiate the theoretical foundations of the formation of resource potential of banks on the basis of population savings and to develop practical recommendations for activating the process of attracting people's savings to banks.

The tasks of the work are to study the essence of the concept of “saving the population”; to determine the role of population savings in the formation of resource potential and to systematize the factor that determines them; systematize existing approaches to transforming the population's savings into banks' resources; analyze the current trends in the formation of the resource potential of domestic banks; to study modern conditions and factors of attraction of population's savings by banks of Ukraine; to evaluate macroeconomic factors of motivation of domestic households for savings; to substantiate the scientific and methodical approach to the definition of the influence of deposits of individuals on the assets of Ukrainian banks; to offer an integrated approach to the formation of a deposit management system in banks; to deepen approaches to the formation of a system of additional insurance of deposits of the population.

According to the results of the study, proposals are made for the formation of resource potential on the basis of population savings.

The results obtained can be used to improve the deposit management system of banks.

Year of completion of thesis – 2017 year

Year of protection of work – 2018 year

Key words: savings, deposits, bank, resource potential, deposit policy, deposit management, deposit insurance.

Thesis contains 111 pages, 13 tables, 24 figures, a list of literature of 83 titles.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАОЩАДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВОЇРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ.....	8
1.1. Економічна суть поняття «заощадження населення».....	8
1.2. Заощадження населення у ресурсному потенціалі банків.....	20
1.3. Науково-теоретичні підходи до трансформації заощаджень населення у ресурси банків.....	28
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ТА УМОВ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ЗАОЩАДЖЕНЬ.....	39
2.1. Сучасні тенденції формування ресурсного потенціалу вітчизняних банків.....	38
2.2. Сучасні умови та чинники залучення заощаджень населення банками України.....	50
2.3. Оцінювання макроекономічних чинників мотивації домашніх домогосподарств до заощаджень	60
Висновки до розділу 2.....	66
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕПОЗИТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКІВ.....	74
3.1. Науково-методичний підхід до визначення впливу депозитів фізичних осіб на активи банків України.....	74
3.2. Комплексний підхід до формування системи депозитного менеджменту у банках.....	79
3.3. Формування системи додаткового страхування вкладів населення.....	86
Висновки до розділу 3.....	92
ВИСНОВКИ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Функціонування банку як фінансового посередника неможливе без залучення грошових ресурсів, які знаходяться у розпорядженні домогосподарств і суб'єктів економічної діяльності. Залучені кошти створюють ресурсну базу для проведення усього спектру операцій, що здійснюють банки у процесі своєї діяльності. Проте, спроможність банків ефективно функціонувати та динамічно розвиватися значною мірою залежить від наявної ресурсної бази, а також їх здатністю за необхідності залучати додаткові обсяги ресурсів на прийнятних умовах, що характеризує ресурсний потенціал банків.

Актуалізація проблеми нарощення ресурсного потенціалу банків саме за рахунок заощаджень населення викликана дією низки чинників, що впливають на розвиток банківського сектору. Так, негативний вплив чинить низька прибутковість банків. Це, в свою чергу, призводить до скорочення обсягів власних фінансових ресурсів та зменшення ресурсного потенціалу банків. Саме тому на сучасному етапі розвитку банківського бізнесу в Україні як вагомий чинник формування його ресурсного потенціалу виступають депозити фізичних осіб, основним джерелом якого є заощадження населення.

Зважаючи на значущість проблеми формування ресурсного потенціалу банків на основі заощаджень населення, ця проблематика знайшла відображення в економічній науці. Питання управління ресурсами та ресурсним потенціалом банків досліджували у своїх працях Г.М. Азаренкова, О.І. Барановський, О.В. Васбренко, І.М. Вядрова, О. Вовчак, О. Дзюблюк, В.. Коваленко, Л. Кузнецова, Л. Примостка, С. Реверчук, Н. Шелудько.

Заощадження населення як одне із джерел фінансових ресурсів банків доводять у своїй роботі С. Аржевітін, С. Волосович, О. Добровольська, В. Карковська, А. Оліник.

Метою дослідження полягає у обґрунтуванні теоретичних засад формування ресурсного потенціалу банків на основі заощаджень населення та розробці практичних рекомендацій щодо активізації процесу залучення заощаджень населення до банків.

Відповідно до поставленої мети дисертаційної роботи були сформульовані такі завдання:

- уточнити сутність поняття «заощадження населення»;
- визначити роль заощаджень населення у формуванні ресурсного потенціалу та систематизувати чинник, що їх зумовлюють;
- систематизувати існуючі підходи до трансформації заощаджень населення в ресурси банків;
- проаналізувати сучасні тенденції формування ресурсного потенціалу вітчизняних банків;
- дослідити сучасні умови та чинники залучення заощаджень населення банками України;
- оцінити макроекономічних чинників мотивації домашніх домогосподарств до заощаджень;
- обґрунтувати науково-методичний підхід до визначення впливу депозитів фізичних осіб на активи банків України;
- запропонувати комплексний підхід до формування системи депозитного менеджменту у банках;
- поглибити підходи до формування системи додаткового страхування вкладів населення.

Об'єктом дослідження є процес формування ресурсного потенціалу банків за рахунок заощаджень населення.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та практичній інструментарій трансформації заощаджень населення у реальний чинник формування ресурсного потенціалу банків.

Методи дослідження. Методологічну основу дипломної роботи складають фундаментальні положення теорій стратегій управління, базові положення економічної теорії та фінансів. У роботі використовували загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналізу та синтезу; методи кореляційно-регресійного аналізу; евристичні методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти з питань регулювання банківської діяльності; статистичні дані Національного банку України, Державної служби статистики України; Асоціації українських банків України, фінансова звітність банків, статистичні звіти міністерств і відомств, інших органів державного управління; монографічні дослідження та наукові публікації з питань формування ресурсного потенціалу банків.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

1. Заощадження є одним із ключових понять в економічній теорії. Зміст та економічну природу даної категорії вивчали класики та сучасні науковці, досліджуючи природу національного доходу, інвестицій та економічного зростання.

У розвитку економічної теорії заощаджень виокремлено чотири етапи: класична політекономія, в якій обґрунтована система поглядів на проблеми розподілу доходів, визначенню проблеми споживання та заощаджень; маржиналізм – розкрито проблеми взаємозв'язку процента і роль заощаджень у розвиток економіки; кейнсіанська школа – системно визначено особливе місце категорії «заощадження» серед фундаментальних економічних категорій; монетаризм – заощадження розглядаються у взаємозв'язку із доходами.

2. Узагальнюючи підходи сучасної економічної теорії щодо трактування заощаджень, виокремлено наступні підходи:

- заощадження – це частина доходу, що не використана на поточні споживчі потреби в певний період часу; збільшення поточних витрат населення приводить до зменшення заощаджень і знижує його довгострокову фінансову стійкість; і навпаки, збільшення заощаджень зумовлює скорочення поточного споживання;

- заощадження – це частина доходу, що накопичується і призначена для задоволення потреб у майбутньому; в основі заощаджень є добровільне відкладання грошових коштів з метою задоволення потреб: забезпечення подальшого споживання або отримання додаткового доходу;

- заощадження – це витрати, пов'язані зі збільшенням особистого майна; кошти, призначені для накопичення, можуть бути вкладені в різні види фінансових і нефінансових активів.

3. Визначено класифікацію заощаджень населення, а саме: за механізмом використання, за стратегією поведінки домашніх господарств, за стратегією використання грошових коштів, за спонукальними причинами, у часовому вимірі.

4. Виокремлено чотири складові ресурсного потенціалу банку: наявні у банку ресурси; ключові характеристики його ресурсної бази; умови залучення і використання; здатність банківського менеджменту створювати ресурси.

Ураховуючи погляди вчених-економістів на суть банківських ресурсів та необхідність її конкретизації, відповідно до ринкових умов господарювання, банківські ресурси слід розглядати як сукупність власних, залучених і запозичених коштів, якими користується банк у процесі здійснення банківської діяльності.

5. Визначено чинники, що зумовлюють залежність банківських ресурсів від заощаджень населення: сформована кон'юнктура ринку кредитно-депозитних послуг в Україні; доступність зовнішніх запозичень (рефінансування НБУ, ринок облігаційних позичок та міжбанківське кредитування); стабільність фінансової системи та рівень довіри вкладників до банків і банківської системи; спеціалізація банківської установи на визначеному сегменті ринку банківських послуг; регіональна мережа філій та відділень банку, його активність в обслуговуванні населення; чинники, що зумовлюють залежність банківських ресурсів від заощаджень населення; рівень фінансової грамотності населення; макроекономічна кон'юнктура в країні та стадія ділової активності; особливості нормативно-правового регулювання діяльності банків у сфері залучення заощаджень.

6. Доведено, сучасний механізм залучення заощаджень населення у процес економічного зростання в Україні характеризується наступними особливостями: у той час як господарюючі суб'єкти здійснюють пошук доступних джерел фінансування інвестицій, значна частина заощаджень накопичується у формі національної та іноземної валюти.

7. Обґрунтовано суспільне значення заощаджень фізичних осіб та їх роль через базові макроекономічні цілі:

– збільшення заощаджень фізичних осіб – стимул для покращення показників продуктивності праці. Збільшення заощаджень призводить до нової форми багатства, яка не має зв'язку із споживчими потребами, в одиницю часу; зростання заощаджень населення – стимул для збільшення продуктивності суспільної праці. Накопичення заощаджень означає появу ще однієї форми багатства, яка не пов'язана із споживчими потребами в конкретний період часу. Із появою накопичених грошових ресурсів потреби людей урізноманітнюються, що посилює мотивацію до збільшення продуктивності праці.

– заощадження фізичних осіб являє собою головне джерело фінансових ресурсів. Забезпечення цієї мети має цілий ряд позитивних наслідків: формування ресурсної бази банків та їх фінансових посередників;

– створення здорової конкуренції на ринку фінансових ресурсів; забезпечення приросту чистих інвестицій у реальному секторі економіки для забезпечення фінансових потреб господарюючих суб'єктів.

8. У сучасній ринковій економіці банківська система виступає вагомим чинником забезпечення та підтримки стабільного економічного зростання, що знаходить свій прояв у підвищенні загальної ділової активності в країні, збільшенні виробництва товарів і послуг, зростанні обсягів зовнішньої торгівлі національних суб'єктів господарювання. Банківський сектор, реалізуючи функцію акумулювання внутрішнього інвестиційного потенціалу країни, через ефективний перерозподіл фінансових ресурсів має стимулювати підвищення ВВП та зростання життєвою рівня населення. Ключовою передумовою для реалізації банківською системою функції стимулювання економічного зростання в країні є наявність у неї достатньої ресурсної бази, фундаментальним джерелом якої, у свою чергу, стають заощадження населення, залучені до банків у вигляді депозитів фізичних осіб.

9. Незважаючи на суперечливість тенденцій розвитку української банківської системи протягом досліджуваного періоду, мала місце виражена тенденція до нарощування її потенціалу, про що, зокрема, свідчить зростання

сукупних активів банківської системи. Так, якщо на кінець 2009 року активи українських банків склали 873,5 млрд грн, то за підсумками 2018 року їх величина склала 1867,7 млрд грн. Середньорічний приріст банківських активів протягом 2009-2018 років приблизно склав 100 млрд грн.

10. Доведено, що підґрунтям, яке створило можливості для нарощування активів банківської системи України, стало зростання ресурсної бази вітчизняних банків – як за рахунок підвищення капіталізації і збільшення обсягів власного капіталу, так і за рахунок зростання зобов'язань банків. Так якщо на кінець 2009 року банківські зобов'язання склали 753,2 млрд грн, то до 2018 роки вони становили 1195,5 млрд грн.

Зроблено висновок про те, що загалом протягом 2009-2018 років банківська система України продемонструвала здатність до успішного залучення як коштів населення, так і коштів юридичних осіб. Зокрема, за період 2009-2018 років загальне збільшення залучених банками коштів склало 543,4 млрд грн. Однак слід зазначити, що роль залучених коштів у формуванні ресурсної бази вітчизняних банків протягом досліджуваного періоду була нестабільною. Упродовж 2009-2018 років залучені банками кошти населення та юридичних осіб набувають особливого значення для розвитку вітчизняних банків: саме вони у цей період формують основу їх ресурсної бази. Так, якщо наприкінці 2009 року за рахунок залучених коштів сформовано 46,42% банківських активів в Україні, то на початок 2018 року питома вага вкладів у формуванні ресурсів української банківської системи досягла 75,04%

На відміну від питомої ваги коштів населення у депозитах їх роль у формуванні ресурсного потенціалу вітчизняних банків протягом 2008-2018 років була неоднозначною.

11. Доведено, що для більш повного розуміння процесів трансформації заощаджень населення у зобов'язання банків, що представлені депозитними рахунками фізичних осіб, передусім необхідно розглянути динаміку доходів населення і його заощаджень як однієї зі складених доходів.

12. За результатами моніторингу сучасного стану депозитної бази банківських установ України зроблено наступні висновки.

По-перше, кількість банківських установ України скоротилась до мінімальної позначки не тільки за останні десять років, але й за весь час існування банківської системи України. Так, на 1 січня 2008 р. їх було 175 (з них 47, або 26,9 %, з іноземним капіталом), на 1 січня 2018 р. – 86 (з них 38, або 44,2 %, з іноземним капіталом), на 1 листопада 2018 р. – 82 (з них 39, або 49,4 %, з іноземним капіталом), а до кінця 2018 р. прогнозується подальше скорочення їх кількості.

По-друге, депозитна база клієнтів сьогодні формує дві третини зобов'язань банків і фактично левову частину їх ресурсів.

По-третє, щодо динаміки та складу суб'єктної структури депозитів, то з 1 січня 2008 р. по 1 листопада 2018 р. в ній переважають обсяг і частка депозитів фізичних осіб, які на кінець зазначеного періоду дорівнюють 506562 млн. грн. та становлять 56,2 % у структурі депозитного портфеля. При цьому очевидно є тенденція постійного зростання коштів юридичних осіб, тоді як у 2014–2016 рр. відбувся різкий відтік депозитів населення, а поступове відновлення довіри відбулось лише на початку 2017 р.

По-четверте, частка строкових депозитів, які є найбільш стабільним елементом депозитної бази для банківських установ, з 2014 р. значно скоротилась, а саме з 62,2% до 49,3% на кінець 2017 р., тобто її частка стала становити менше половини всіх депозитів. І тільки з початку 2018 р. відбувся її приріст до 50,5%. Але такий показник, є критичним і загрозливим, оскільки в строковому портфелі переважають саме короткострокові депозити (до 1 року), що становили на початок 2018 р. 296,0 млрд. грн порівняно із сумою депозитів понад одного року, які склали 196,2 млрд. грн.

По-п'яте, щодо валютної структури, то за 2017 р. депозити населення у гривні зросли на 22,4%, у валюті – не змінилися. Приплив коштів був найбільшим у II кварталі та грудні. «Приватбанк» найактивніше залучав гривневі кошти населення,

«Ощадбанк» – валютні, в іноземних банках валютні кошти фізичних осіб суттєво скоротилися. Депозити юридичних осіб у гривні зросли за рік на 13,6%, зокрема у грудні – на 11,1%, що пов'язано зі зростанням бюджетних видатків наприкінці року. Валютні кошти бізнесу скоротилися на 10% у доларовому еквіваленті.

По-шосте, слід відзначити, що відбувається падіння відсоткових ставок за депозитами, що, звісно, де мотивує вкладників.

По-сьоме, лідерами за рейтингом щодо обсягу депозитів клієнтів на 1 січня 2018 р. є державні банки, а саме ПАТ КБ «Приватбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», АБ «Укргазбанк». З точки зору клієнтів вони виступають найбільш надійними банками і заслуговують на їх довіру. Така ситуація обумовлена тим фактом, що в умовах тотального банкрутства та ліквідації приватних комерційних банків останніми роками вітчизняні вкладники змушені віддавати перевагу перш за все державним, а також найбільш потужним іноземним банкам.

12. Обґрунтовано, що дослідження динаміки та факторів формування доходів, витрат і заощаджень населення – важливий етап виявлення тенденцій та закономірностей формування ресурсної бази банків.

Протягом 2009-2017 рр. більш ніж 4/5 усіх доходів формується за рахунок заробітної плати, соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів (у 2017 р. – 79,5 %) і лише близько 20,5 % – за рахунок прибутку та змішаного доходу й доходів від власності. Таке співвідношення свідчить, з одного боку, доволі високу залежність добробуту населення від допомог і виплат з боку держави, а з іншого, - підтверджує підвищення частки бідного населення, відсутність в Україні середнього класу, доходи якого більшою мірою формуються від власного бізнесу, об'єктів нерухомості, цінних паперів, майнових прав тощо.

13. Мотивація населення до заощаджень характеризується не тільки доходами, а й витратами. Аналізуючи структуру сукупних витрат домогосподарств за 2017 рік, можна зробити висновок, що майже весь дохід сім'ї витрачається на споживання – 92,8 % що стримує споживання інших послуг, а отже і витрат на освіту, відпочинок,

розваги, заощадження тощо. Це все призводить до зменшення добробуту домогосподарств, що, у свою чергу, впливає на неефективне формування і використання їх фінансових ресурсів.

Динаміка обсягів доходів та заощаджень населення протягом досліджуваного періоду є неоднозначною. При цьому доходи населення зростали стабільно, а заощадження, до 2013 року мали зростаючу динаміку, а з 2014 року мали негативну тенденцію, що можливо пояснити політичною кризою.

Упродовж 2005-2017 років спостерігалась тенденція до скорочення схильності українців до заощаджень. Так у 2005 році показник схильності до заощаджень в Україні склав 11,98%, а у 2017 взагалі показав негативне значення - 0,52 %. Починаючи з 2010 року спостерігається падіння цього показника: у 2010 році населення України заощадило 14,7% від одержаних доходів, а потім показувало зменшувальну тенденцію.

14. Узагальнюючи результати дослідження, слід констатувати, що з огляду на роль заощаджень у суспільстві саме стан заощаджень населення відображає процеси загальноекономічного розвитку України, зокрема, соціальні аспекти, а також становлення фінансової і банківської систем.

15. У роботі запропоновано кореляційно-регресійну модель впливу факторів на обсяг активів банків. Тіснота встановлених зав'язків дала можливість визначити, що найбільш вплив на активи банків спричиняють вкладення фізичних осіб та зобов'язань.

Доведено, що депозитна діяльність банку є частиною банківської, то і депозитний менеджмент є частиною банківського менеджменту та займає по відношенню до нього підпорядковану роль, як у частині його цілей та завдань, так і в частині комплексу заходів, що забезпечує їх досягнення.

16. На підставі узагальнення підходів до управління ресурсами банку, запропоновано систему депозитного менеджменту банку. Мета депозитного менеджменту банку полягає не в максимізації, а в оптимізації обсягу залучених

депозитних ресурсів та їх узгодженні з ключовими цілями інших підсистем в контексті реалізації загальнобанківської стратегії в цілому за критеріями вартості, строковості та ризику.

17.3 метою забезпечення дієвості депозитного менеджменту, банкам за доцільне проводити виважену депозитну політику.

Постійний моніторинг, впровадження та підтримка ефективної депозитної політики дозволить підвищити надійність банків та розширить шляхи євроінтеграційних перетворень цілої банківської системи України.

Посилення захисту депозитних коштів фізичних та юридичних осіб, через удосконалення та посилення жорсткості у питаннях законодавчого та нормативно-правового регулювання.

Втілення у систему відкриття та обслуговування депозитних рахунків принцип простоти, надійності, доступності та лояльності.

Посилення контролю щодо правдивості, своєчасності та доступності інформації про фінансовий стан банків через контролюючі та регулюючі органи банківської системи.

Зміна підходу до якості обслуговування клієнтів через запровадження та оновлення сучасних нових інформаційних технологій у банківській сфері, а також підвищення кваліфікації працівників банку.

Підтримка програм в межах маркетингової політики відносно цінових та нецінових методів залучення щодо депонування фізичних осіб з метою пропозиції індивідуальним вкладникам більший комплекс високоякісних послуг, покращення якості обслуговування, підвищення зацікавлення фізичних і юридичних осіб у розміщенні своїх коштів на депозитних рахунках банку.

18. Доведено необхідність у подальшій реалізації банківського ритейлу за наступними напрямками: «платформізація» банківських послуг; використання аналітичних даних; нововведення; цільові групи та сегменти ринку; спрощення процесів у відділеннях і автоматизація процесів; ідентифікація; відповідність новим

законодавчим нормам та їх модернізація; оптимізація бізнес-процесів і впровадження нових ІТ-технологій; підвищення ефективності і прибутковості філіальної мережі; удосконалення асортиментної стратегії банку одночасно з впровадженням більш жорстких умов управління ризиками; зацікавленість банків у використанні соціальних інтернет-мереж.

19. На сучасному етапі розвитку банківського бізнесу, використовуються переважно коротко- і середньострокові депозити населення для надання інвестиційних ресурсів, що не тільки зумовлює строкову незбалансованість активів і пасивів банків, але й вимагає запровадження системних дій зі стабілізації зазначеного джерела. І, як переконливо доводить світова та вітчизняна практика, одним із дієвих засобів стабілізації депозитів в якості джерела банківських ресурсів є надання додаткових гарантій надійності і безпеки вкладникам, що досягається через страхування депозитних вкладів.

Пропонується використовувати комбіновану систему гарантування депозитних вкладів населення в Україні, в якій система базового гарантування вкладів на суму до мінімального ліміту через ФГВФО доповнюється системою додаткового гарантування вкладів на суму понад ліміт, через систему страхового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег Дж. М. Кейнс. – М.: Прогресс, 1978. – 341 с.
2. Modigliani F. The «Life Cycle» Hypothesis of Saving: Aggregate Implications and Tests / F. Modigliani, A. Ando // The American Economic Review. – 1963. – № 53/1. – P. 55–84.
3. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконнелл С. Л. Брю : Пер. с 13-го англ. изд. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 974 с
4. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1968. – 598 с.
5. Маршалл А. Принципы политической экономии. Пер. с англ. – В 3-х т. – М.: Прогресс, 1983. – Т. 1. – 745 с.
6. Харрод Р. Ф. К теории экономической динамики. / Р. Ф. Харрод. – М. : Экономика, 1997. – Т. 1. – 480 с.
7. Національні заощадження та економічне зростання / Інститут економічного прогнозування; За ред. д.е.н. Б. Є. Кваснюка. — К.: «МП Леся», 2000. – 304 с.
8. Словник сучасної економіки Макміллана / Пер. з англ. – К.: «АртЕк», 2000. – 640 с.
9. Studies of Income and Wealth // NBER. – 1947. – № 10. – 220 p.
10. Katona G. Psychological Economics. N.-Y., 1975. – 1021 p.
11. Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. В. Лукашевича. – М., 1996. – 448 с.
12. Ватаманюк О. З. Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз: Монографія / О. З. Ватаманюк. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 536 с.

13. Экономическая энциклопедия / Науч.-ред. совет изд-ва «Экономика»; Ин-т экон. РАН; Гл. ред. Л.И. Абалкин. – М.: ОАО Изд-во «Экономика», 1999. – 1055 с.
14. Лопатников Л. И. Экономико-математический словарь: Словарь современной экономической науки. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Дело, 2003. – 520 с.
15. Популярная экономическая энциклопедия / Гл. ред. А. Д. Некипелов; Ред. кол.: В.С. Автономов, О.Т. Богомолов, С.П. Глинкина и др. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2001. – 367 с.
16. Зверяков М. І. Сучасна економіка як об'єкт економічної теорії: монографія / М. І. Зверяков. – Одеса : Пальміра. – 2008. – 173 с.
17. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія. – К.: КНЕУ, 2002. – 276 с.
18. Кізима Т. О. Заощадження домашніх господарств: сутнісно-теоретичні та класифікаційні аспекти / Т. О. Кізима // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 10 (113). – С. 200-206.
19. Примостка Л. О. Заощадження населення України: формування та залучення в банки: монографія / Л.О. Примостка, В. Г. Шевалдіна. – К.: КНЕУ, 2014. – 234 с.
19. Жупанин В. В. Заощадження населення як джерело залучення коштів в економіку України: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / В. В. Жупанин // Акад. фінанс. упр., Наук.-дослід. фінанс. ін-т. – К., 2009. – 19 с.
20. Заславська О.І. Проблема трансформації організованих заощаджень домогосподарств в інвестиційні ресурси банків / О.І. Заславська // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2016. – Вип. 2 (48). – С. 278-285.
21. Кузів І. В. Пріоритетні напрями інвестування заощаджень домашніх господарств в Україні / І.В. Кузів // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 10 (77). – С. 68-72.
22. Нуримуhamетов Р. М. Формирование институциональной структуры процессов трансформации сбережений в инвестиции / Р.М. Нуримуhamетов // Экономические науки. – 2009. – № 8 (57). – С. 109-112.

- 23.Егорова Н. Е., Смулов А. М. Предприятия и банки: Взаимодействие, экономический анализ, моделирование: Учеб.-практ. пособие. – М.: Дело, 2002. – 456 с.
- 24.Батракова А. Г. Сбережения домашних хозяйств: сущность, группировки и роль в современной экономике / А. Г. Батракова // Деньги и кредит. – 2006. – № 11. – С. 66-72.
25. Зверяков М. І. Нова індустріалізація як модель економічного розвитку України: монографія / М. І. Зверяков, Л. Л. Жданова, О. С. Шараг. – Одеса: Астропринт, 2017. – 296 с.
- 26.Базилінська О. Я. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 442 с.
- 27.Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2-х кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.; заред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – К.: Знання, 2009. – 723 с.
- 28.Доходи і заощадження населення в перехідній економіці України / За ред. С. Панчишина та М. Савлука. – Л.: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 406 с.
28. Янель Ю. А. Заощадження домогосподарств України та їх мотивація / Ю. А. Янель, К. О. Соломянова // Економіка, фінанси, право. – 2006. – № 6. – С. 9-13.
- 29.Ісмаїлов В.Б. Сучасні методи формування ресурсної бази комерційних банків в Україні / В.Б. Ісмаїлов // вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2003. – №1 (20). – С. 73-77.
- 30.Барилюк І.В. Ресурсний потенціал банку: сутність, структура, властивості / І.В. Барилюк // Наука й економіка. – 2010. – №2. – С. 9-14.
31. Єпіфанов А.О. Операції комерційних банків: навч. посіб. / А.О. Єпіфанов, Н.Г. Маслак, І.В. Сало. – Суми: Університетська книга, 2007. – 523 с.
- 32.Заруба О. Ресурсне забезпечення банку: розробка моделі / О. Заруба // Вісник НБУ. – 1998. – 3 (46). – С. 35-37.

- 33.Васюренко О.В. Ресурсний потенціал комерційного банку / О. Васюренко, І. Федосік // Банківська справа – 2020. – № 1 (430), - С. 58-64.
- 34.Миловидов В. Д. Современное банковское дело. / В. Д. Миловидов. – М. : Изд-во МГУ, 2010. – 174 с.
35. Вожжов А.П. Процеси трансформації банківських ресурсів: Монографія. / Вожжов А.П. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2006. – 339 с.
- 36.Вядрова І.М. Формування ресурсної бази банків на основі заощаджень населення: теоретичні аспекти та українські реалії / І.М. Вядрова, І.О. Добровлська // Бізнес-Інформ. – 2-15. – № 9. – 301-307.
- 37.Степанова, А. А. Заощадження домогосподарств як важливий інвестиційний ресурс країни / А. А. Степанова, Є. Удод // Вісник КНУ. Серія економіка. – 2012. – № 136. – С. 45-49.
38. Ціщик, Р. В. Аналіз динаміки та структури заощаджень населення України / Р.В. Ціщик // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 20. – С. 71-75.
39. Зверяков М.И. Теоретические проблемы формирования национальной экономической системы: монография / М.И. Зверяков. – Одесса: Астропринт, 2012. – 352 с.
40. Веремчук А.В. Ресурсний потенціал заощаджень домогосподарств України / А.В. Веремчук // Демографія та соціальна економіка. – 2017. – № 2 (30). – С. 202-210.
- 40.Вожжов А. П. Процессы трансформации банковских ресурсов: Монография. – Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2006. – 339 с.
- 41.Рисін В.В. Реалізація ресурсної політики банків в умовах фінансової нестабільності: монографія / В.В. Рисін. – К. : УБС НБУ, 2012. – 390 с.
- 42.Михайляк Г.В. Суть, типи депозитної політики банків та шляхи її оптимізації / Г.В. Михайлюк, І.В. Михайлюк // Бізнес-новігатор. – 2018. – Вип. 3. – № 2 (46). – С. 106-113.

43. Коцовська Р. Р. Банківські операції: навч. посіб. / Р.Р. Коцовська, О.П. Павлишин, Л.М. Хміль. – К.: УБС НБУ, 2007. – 380 с.
44. Неізнестна О.В. Операції комерційних банків по залуценню коштів: сучасні технології та світові тенденції розвитку / О.В. Неізнестна // Фондовий ринок. – 2001. – № 31. – С. 2–5.
45. Дмитрієва О.А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку // Фінанси України. 2008. № 5. С 15–17.
46. Олійник Д. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності // Банківська справа. 2000. № 2. С. 42–44.
47. Аванесова Н.Е. депозитна політика комерційного банку: теоретико-методологічні засади / Н.Е. Аванесова, Ю.О. Арестова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 8. 2015. – С. 916-918.
48. Бричко М.М. Еволюція суспільної довіри в контексті розвитку банківської системи України / М.М. Бричко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2018. – № 4. – С. 199-207.
49. Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму / [О.Г. Злобіна, М.О. Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.] ; за наук.ред. О.Г. Злобіної . — Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. – 276 с.
50. Басадзе К. М. Відновлення довіри до банківської системи: міф чи реальність / К. М. Басадзе // Фінансовий простір. – 2015. – № 1 (17) – С. 18–22.
51. Дзюблюк О. Соціально-економічні засади суспільної довіри до банківського сектору / О. Дзюблюк // Вісник ТНЕУ. – 2016. – № 2. – С. 54–69.
52. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
53. Аналітичний огляд банківської системи України за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_2017.pdf.
54. Значення економічних нормативів в цілому по банківській системі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.

- 55.Золотарьова О.В. Тенденції та шляхи нарощування депозитної бази банківських установ України / О.В. Золотарьова, С.М. Саранча, А.В. Князева / Бізнес-новігатор. – 2018. – Вип. 3. – №-2 (46). – С. 96-100.
- 56.Грошово-кредитна та фінансова статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65833&cat_id=44578.
- 57.Индекс ставок по депозитам физических лиц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/deposit/>
- 58.Аналіз банків України: огляди, графіки, факти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bankografo.com>.
- 59.Васюренко О. Банківський менеджмент: посібник / О. Васюренко. – Київ: Академія. – 2011. – 320 с.
- 60.Толкач І. Фактори впливу на приріст депозитів як показник довіри клієнтів / І. Толкачов // Економіка та держава. – 2013. – № 5. – С. 110–116.
- 61.Дребот Н., Галько О. Стратегія банківської установи на ринку депозитних послуг / Н. Дребот, О. Галько // Регіональна економіка. – 2014. – № 4. – С. 128–132.
- 62.Труш Г. Формування і використання ресурсної бази комерційних банків у сучасних умовах / Г. Труш // Банківська справа. – 2013. – № 2. – С. 56–62.
- 63.Доходи та витрати населення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/gdn/dvn_ric/dvn_ric_u/arh_dvn_kv_u.htm.
- 64.Гуцан Т.Г. Аналіз матеріальної складової рівня життя населення та особливості її регулювання в національній економіці / Т.Г. Гуцан // Бізнес-інформ. – 2013. – № 7. – С. 192-196.
- 65.Темп зростання/зниження номінальної та індекс реальної заробітної плати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Dohod/dun_zp.htm.

- 66.Середньомісячна заробітна плата за регіонами за період з початку року у 2017 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2017/gdn/reg_zp_p/reg_zpp17_u.htm.
- 67.Омельченко О.І., Рац О.М. Аналіз та регулювання грошової маси в Україні [Електронний ресурс]. – Ефективна економіка, № 3, 2018. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/54.pdf.
- 68.Шевченко Р. І. Банківські операції / Р.І. Шевченко: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. –160 с.
- 69.Бартош О. М. Депозитна політика як складова системи управління діяльністю банку[Електронний ресурс] – НБУ ім. Вернадського – Режим доступу: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1404/14bomdpj.pdf>.
70. Золотарьова О.В. Адаптивний механізм формування та реалізації депозитної політики комерційного банку [Електронний ресурс] / Золотарьова О.В, Гурбич О.В. – Режим доступу: www.inter-nauka.com/uploads/public/14436133734572.pdf.
- 71.Бобиль В. В. Депозитні операції комерційних банків України, їхня організація та депозитна політика [Електронний ресурс]/ Бобиль В. В., Корніленко М. С. – Режим доступу: pte.diit.edu.ua/article/download/48695/44916.
- 72.Гмиря В.П. Напрями вдосконалення депозитної політики банків України в умовах глобалізації фінансових ринків [Електронний ресурс]/ Гмиря В.П. – Режим доступу: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2014_19_5-6/24.pdf.
- 73.Кожель Н.О. Оцінка факторів впливу на процес формування та реалізації депозитної політики банку [Електронний ресурс] – НБУ ім. Вернадського - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/RE/2009_4/Re200774_15.pdf.
- 74.Кузнєцова А. Напрямки розвитку банківського рітеліу / Кузнєцова А., Сидорова О., Демченко А. // WSPÓŁPRACA EUROPEJSKA. – 2018. – № 5 (36). – С. 44-53.

- 75.Шкляр А.І. Класичний банкінг: напрями трансформації в умовах технологічної революції / А.І. Шкляр // Український соціум. – 2018. – № 1 (64). – С. 49-58.
- 76.Волосович С.В. Віртуальна валюта: глобалізаційні виклики і перспективи розвитку / С.В. Волосович // Економіка України. – 2016. – №4. –С. 68-78.
- 77.Коваленко В.В. Розвиток Fintech: загрози та перспективи для банків України / В. В. Коваленко // Приазовський економічний вісник. – 2018. – С. 127-133.
- 78.Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України : монографія / І. О. Школьник, Т. А. Васильєва, С. В. Леонов та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Школьник, д-ра екон. наук, проф. І. І. Рекуненка. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 343 с.
- 79.Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]: закон України, затверджений Верховною Радою України від 3.02.2012 № 4452-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
- 80.Звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fg.gov.ua/upload/Zvit_FGVFO_fin_ukr_2017.pdf.
- 81.Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України, прийнятий Верховною радою України від 07.12.2000 № 2121-III. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T002121.html.
- 82.Cull, R. The effect of deposit insurance on financial depth: a cross-country analysis. Washington: World Bank. – 1998. – 30 p.
- 83.Відрова І. Система додаткового страхування вкладів як чинник зростання ресурсного потенціалу вітчизняних банків / І. Відрова, О. Добровольська // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 1 (175). – С. 268-276.